

SELETUSKIRI

regionaalministri määruse „Põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määruse nr 128 „Tingimisi toidukõlbliku liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks“ kehtetuks tunnistamine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaalministri määruse „Põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määruse nr 128 „Tingimisi toidukõlbliku liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks“ kehtetuks tunnistamine“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) on välja töötatud toiduseaduse § 26 lõike 3 ja haldusmenetluse seaduse § 93 lõike 1 alusel.

Eelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest tunnistada põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määrus nr 128 „Tingimisi toidukõlbliku liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks“ (edaspidi *määrus nr 128*) kehtetuks, et tagada kooskõla Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) õigusega ja õigusselgus. Nõuded värskel lihal ametlikuks kontrolliks (sh värskel lihal märgistamise nõuded) on kehtestatud vahetult kohalduva komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2019/627¹, mistõttu tuleb sellekohane riigisisene õigus tunnistada kehtetuks.

Eelnõuga kavandatu toetab „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ alaeesmärgi „Tark ja kestlik põllumajandus, toidutootmine ja maaelu ning ohutu toit ja hoitud keskkond“ saavutamist, sest eelnõus kavandatu mõjutab kaudselt Eestis toodetava toidu ohutust ja kvaliteeti.

Eelnõu on ette valmistanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna nõunik Katrin Kemp (5616 9046, katrin.kempi@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Diana Rammul (diana.rammul@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Heleri Piip (625 6165, heleri.piip@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõus kavandatu kohaselt tunnistatakse kehtetuks määrus nr 128, mis kehtestab tingimisi toidukõlbliku kodulooma ja -linnu, kütitud ja farmis peetud uluki ning jäneselise liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks, ning sätestab, milline liha on tingimisi toidukõlblik ja millistel juhtudel tunnistatakse liha veterinaarkontrolli tulemusena tingimisi toidukõlblikuks.

Eelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest tunnistada määrus nr 128 kehtetuks kehtiva EL-i õigusega kooskõla ja õigusselguse tagamiseks. Nõuded värskel lihal ametlikuks kontrolliks on kehtestatud komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2019/627. Sama määrusega kehtestatakse tapaeelse ja -järgse kontrolli tegemise nõuded, konkreetsete ohtude korral ametliku kontrolli ja laboriuuringute tegemise nõuded, sh tapajärgse kontrolli ajal koduveistele ja sigalastele tehtava ametliku tsüstitserkoosi- ja salmonelloosikontrolli praktiline kord, ning meetmed nõuetele mittevastavuse korral, ja tervisemärgi tehnilised nõuded, samuti selle kasutamise praktiline kord

¹ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2019/627, milles sätestatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/625 ühtne praktiline kord inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametliku kontrolli tegemiseks ja millega muudetakse komisjoni rakendusmäärust (EL) nr 2074/2005 ametliku kontrolli osas (ELT L 131, 17.05.2019, lk 51–100).

pärast tapaeelset ja -järgset kontrolli. Määruse (EL) 2019/627 artikliga 47 sätestatakse piirangud teatavale värsketele lihale, mille kohaselt võib veterinaarjärelevalvet teostav ametnik ette näha nõuded, mis käsitlevad sellistelt loomadelt saadud värsket liha kasutamist, kes on hädatapetud mujal kui tapamajas, või on pärit karjadest, mille puhul saadetakse värsket kodulinnuliha tööstuslikuks kuumtöötlemiseks või muuks salmonellat kõrvaldavaks töötlemiseks enne turuleviimist, määruse (EÜ) nr 2160/2003² II lisa E osa kohaselt.

Määrusega (EL) 2019/627 on kehtestatud tervisemärgi tehnilised nõuded ja selle kasutamise praktiline kord pärast tapaeelset ja -järgset kontrolli. Sama määruse kohaselt ei ole liikmesriikidele nähtud ette tervisemärki täiendava spetsiaalse templi kehtestamise võimalust ega kohustust.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu ettevalmistamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.04.2004, lk 1–54), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), ning komisjoni rakendusmääruse (EL) 2019/627, milles sätestatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/625 ühtne praktiline kord inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametliku kontrolli tegemiseks ja millega muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 2074/2005 ametliku kontrolli osas (ELT L 131, 17.05.2019, lk 51–100), nõudeid.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid sotsiaalseid mõjusid ega mõjusid keskkonnale, regionaalarengule, haridusele, kultuurile, spordile, infotehnoloogiale ja infoühiskonnale, siseturvalisusele ega riigikaitsele ja välissuhetele.

Mõju valdkond. Mõju riigiasutuste töökorraldusele

Sihtrühm. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsusalasse kuuluv järelevalveasutus Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus. Eelnõus ei kavandata muuta järelevalve põhimõtteid. Need on kehtestatud EL-i vahetult kohalduvais määrustes. Tapaeelse ja -järgse kontrolli tegemise ning värskete lihale teatavate piirangute määramise korral tuleb lähtuda määruses (EL) 2017/627 kehtestatud nõuetest. Vaja on ka ajakohastada töö- ja juhendmaterjale.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on väike, kuna kavandatava muudatusega ei muudeta järelevalve põhimõtteid, mis on kehtestatud EL-i vahetult kohalduvais määrustes.

Mõju olulisus. Mõju on väheoluline, kuna töö- ja juhendmaterjalide ajakohastamine on ühekordne tegevus.

Mõju valdkond. Mõju majandusele

Sihtrühm. Põllumajanduslooma, kodulinnu, jäneselise ja loomapidamisettevõttes peetud uluki tapmise ja töötlemise tegevust

---

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 2160/2003 salmonella ja teiste konkreetsete toidupõhiste zoonootilise toimega mõjurite kontrolli kohta (ELT L 325, 12.12.2003, lk 1–15).

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus.

Järelevalve infosüsteemi 5. märtsi 2024. aasta andmetel on käitlejate üldarv 15 892, kellest 40 tegelevad põllumajanduslooma, kodulinna, jäneselise ja loomapidamisettevõttes peetud uluki tapmise ja töötlemisega töötlemisettevõttes. Eelnõus ei kavandata muuta käitleja kohustuste põhimõtteid. Loomade ja lindude tapmise ja töötlemisega tegelevad töötlemisettevõtjad lähtuvad oma tegevuses EL-i vahetult kohalduvaist määrustest, sh määrusest (EÜ) nr 2073/2005³. Selle määrusega kehtestatakse teatavate mikroorganismide mikrobioloogilised kriteeriumid ja rakenduseeskirjad, mida tuleb toidukäitlejatel järgida üld- ja erihügieenimeetmete rakendamise korral. Käitlejatel tekib vajadus üle vaadata ning vajaduse korral ajakohastada ettevõtte enesekontrollisüsteemi, sh enesekontrolliplaani.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on väike, kuna kavandatava muudatusega ei muudeta toiduohutuse tagamise põhimõtteid, mis on kehtestatud EL-i vahetult kohalduvais määrustes ning mille tagamiseks rakendatavad abinõud on kirjeldatud ettevõtte enesekontrolliplaanis.

Mõju olulisus. Mõju on väheoluline, kuna enesekontrollisüsteemi ajakohastamine on ühekordne tegevus.

Kuna määrusel puudub oluline mõju, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi ega esitada selle aruannet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruses tehtavad muudatused ei too endaga kaasa lisategevusi ega -kulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid riigieelarvesse.

Määruse rakendamisega ei kaasne kulusid ega tulusid kohalikele omavalitsustele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks järgmistele huvigruppidele: Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Lambakasvatavate Ühistu, Eesti Lamba- ja Kitsekasvatavate Liit, Eesti Lihaveisekasvatavate Selts, Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Kihnu Maalambakasvatavate Selts, MTÜ Eesti Tõulammaste Aretusühing, MTÜ Väikelinnukasvatavate Selts ja MTÜ Eesti Väiketapamajade Liit.

---

³ Komisjoni määrus (EÜ) nr 2073/2005 toiduainete mikrobioloogiliste kriteeriumide kohta (ELT L 338, 22.12.2005, lk 1–26).